
Znanstveni radovi
izvan teme

Ivica Biletić

Loris Benassi

Mario Baić

Čedomir Cvetković

Erik Lukšić

Originalni znanstveni rad

STAVOVI UČENICA I UČENIKA OSNOVNIH ŠKOLA ŠIJANA U PULI I POREČU PREMA NASTAVI I NASTAVNIM CJELINAMA TJELESNE I ZDRAVSTVENE KULTURE

1. UVOD

Stavovi su kao psihološka kategorija često predmet istraživanja psihologije sporta, a prisutni su gotovo u svim aspektima društvenog života. Njihova teoretska i praktična važnost proizlazi iz toga što se mogu relativno lako mjeriti, a mjerenjem istih dolazimo do motiva koji su najvažniji za razumijevanje ljudskih postupaka, odnosno za objašnjavanje i predviđanje ljudskog ponašanja. Treba naglasiti da je veza stavova i ponašanja vrlo složena (Prišlin, 1991.), a pozitivni stavovi pojedinca prema sportu ne odražavaju se jednakomjerno na njihovo sudjelovanje u sportskim aktivnostima, dakle, javljaju se razlike između onoga što ljudi misle i onoga što čine.

Profesorima kineziologije stavovi učenika prema tjelesnom vježbanju zanimljivi su, ne samo zbog toga što su bitan motivacijski čimbenik za uspješnost odgojno-obrazovnog procesa, već i zbog povratnih informacija, kako o njihovoj stručnosti, tako i o odabranim sadržajima i metodama rada (Redžić, 1992.). Do sada je učinjeno više istraživanja ovoga tipa koji potvrđuju važnost takvih istraživanja (Rastovski i sur., 2002.; Pleša-Bosnar i sur., 2003.; Jagić i sur., 2005.).

2. CILJ I METODE RADA

Cilj ovog rada bio je utvrditi stavove i interese na uzorku od 322 učenika i 288 učenica od petog do osmog razreda osnovnih škola Šijana u Puli i Poreč u Poreču prema nastavi i nastavnim cjelinama tjelesne i zdravstvene kulture. Istraživanje je provedeno od 5. do 8. lipnja 2006. godine.

U istraživanju je upotrijebljen anonimni anketni upitnik s jedanaest pitanja za učenice i s dvanaest pitanja za učenike. Jedno pitanje odnosilo se na ocjenu koliko vole nastavu TZK, a osam, odnosno devet vezanih za ocjenu nastavnih cjelina, te dva za podatke o školi i razredu. Za procjenu stavova prema nastavi TZK i

nastavnim cjelinama u nastavi TZK korištena je Likertova skala od pet stupnjeva, od ekstremno negativnog do ekstremno pozitivnog stava. Ponuđenih pet kategorija intenziteta određeno je na slijedeći način: 1 - mrzim, 2 - ne volim, 3 - svejedno mi je, 4 - volim, 5 - obožavam. Na postavljena pitanja anketnog upitnika odgovarano je upisivanjem odgovora ili zaokruživanjem jedne od ponuđenih ocjena. Podaci dobiveni istraživanjem obrađeni su primjenom programskog sustava SPSS 15.0, a uz deskriptivnu statistiku proveden je i t-test za nezavisne uzorke.

3. REZULTATI I RASPRAVA

Istraživanje je provedeno prema standardiziranom postupku za takva istraživanja. Na početku sata tjelesne i zdravstvene kulture učenicima su podijeljeni upitnici. Upoznati su da je anketa anonimna, da nisu ograničeni vremenom, te su zamoljeni da odgovaraju krajnje iskreno. Ovim načinom provedeno istraživanje smatra se jeftinom, brzom i djelotvornom metodom, a dobiveni rezultati mogu se kvantificirati (Haralambos i Hoolborn, 2002.). Istraživanje je provedeno sa svrhom da se utvrde stavovi i interesi učenika i učenica dvije slučajno odabrane istarske osnovne škole prema nastavi i nastavnim cjelinama TZK. Analizom dobivenih podataka, utvrđeno je da učenice i učenici imaju vrlo pozitivan stav prema tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi. Naime, od ukupno anketiranih, samo dva učenika, odnosno 0,3 % odgovorilo je da mrzi, a ukupno 363 ili 59,5 % izjavilo je da obožava nastavu tjelesne i zdravstvene kulture (153 ili 53,1% učenica i 210 ili 65,2% učenika). Ostali stavovi učenika i učenica prikazani su u Tablici 1.

Tablica 1. Stavovi učenica i učenika prema nastavi TZK

STAVOVI	BROJ ODGOVORA	%
Mrzim TZK	2	0,3
Ne volim TZK	6	1,0
Svejedno mi je za TZK	45	7,4
Volim TZK	194	31,8
Obožavam TZK	363	59,5
UKUPNO	610	100,0

Rezultati t-testa pokazuju da ne postoji statistički značajna razlika između stavova učenica i učenika prema nastavi TZK, $t = 1,926$; $df = 606,463$; $p = 0,055$ (Tablica 2), niti postoji statistički značajna razlika između stavova učenica i učenika Osnovne škole Šijana i stavova učenica i učenika Osnovne škole Poreč, $t = 0,805$; $df = 463, 283$; $p = 0,421$; na razini značajnosti od 0,05 (Tablica 3). U neposrednim

razgovorima obavljenim s većim dijelom ispitanih učenika i učenica potvrdili su se dobiveni rezultati t-testa.

Tablica 2. Rezultat t-testa (stavovi učenica i učenika prema nastavi TZK)

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
TZK	Equal variances assumed	,039	,844	1,919	608	,055
	Equal variances not assumed			1,926	606,463	,055

Tablica 3. Rezultat t- testa (stavovi učenica i učenika OŠ Šijana i OŠ Poreč prema nastavi TZK)

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
TZK	Equal variances assumed	,001	,978	,816	608	,415
	Equal variances not assumed			,805	463,283	,421

Tablica 4. Deskriptivni statistički parametri (N- broj ispitanika; A. S.- aritmetička sredina; S. D.- standardna devijacija) – stav učenika i učenica prema nastavi TZK

	SPOL	N	A. S.	S. D.
STAV prema nastavi TZK	učenici	322	4,54	0,723
	učenice	288	4,43	0,680

Tablica 5. Deskriptivni statistički parametri (stav učenika i učenica prema nastavi TZK po školama)

	ŠKOLA	N	A. S.	S. D.
STAV prema nastavi TZK	Šijana	230	4,52	0,728
	Poreč	380	4,47	0,691

Analizirani rezultati stavova prema nastavnim cjelinama bili su očekivani, a pokazuju da učenici najviše preferiraju nastavnu cjelinu preskoci (64%), igre (59,9%) i vis, upor, penjanje (52,5%), a učenice plesne strukture (66,3%), ravnotežni položaj (50,7%) i igre (47,6%). Ukupni rezultati prikazani su u postocima u Tablici 6:

Tablica 6. Stavovi učenica i učenika prema nastavnim cjelinama

NASTAVNE CJELINE	Mrzim	%	Ne volim	%	Svejedno mi je	%	Volim	%	Obožavam	%
TRČANJE	43	7,0	77	12,6	131	21,5	175	28,7	184	30,2
SKOKOVI	31	5,1	53	8,7	131	21,5	206	33,8	189	31,0
BACANJA	21	3,4	40	6,6	116	19,0	186	30,5	247	40,5
RAVNOTEŽNI POLOŽAJI	46	7,5	62	10,2	96	15,7	145	23,8	261	42,8
BORILAČKE VJEŽBE	20	6,2	44	13,7	45	14,0	63	19,6	150	46,6
PLESNE STRUKTURE	84	13,8	46	3,1	62	10,2	128	21,0	290	47,5
IGRE	23	3,8	29	4,8	78	12,8	147	24,1	333	54,6
PRESKOCI	31	5,1	28	4,6	71	11,6	151	24,8	329	53,9
VIS, UPOR, PENJANJE	58	9,5	48	7,9	72	11,8	125	20,5	307	50,3

Tablica 7. Deskriptivni statistički parametri (stavovi učenika i učenica prema nastavnim cjelinama)

NASTAVNE CJELINE	SPOL	N	A. S.	S. D.
TRČANJE	učenici	322	3,91	1,121
	učenice	288	3,30	1,269
SKOKOVI	učenici	322	3,93	1,057
	učenice	288	3,59	1,183
BACANJA	učenici	322	4,16	1,035
	učenice	288	3,78	1,098
RAVNOTEŽNI POLOŽAJI	učenici	322	3,63	1,352
	učenice	288	4,08	1,160
BORILAČKE VJEŽBE	učenici	322	3,87	1,303
	učenice	-	-	-
PLESNE STRUKTURE	učenici	322	3,26	1,549
	učenice	288	4,42	1,013
IGRE	učenici	322	4,26	1,089
	učenice	288	4,15	1,063
PRESKOCI	učenici	322	4,37	1,045
	učenice	288	3,97	1,176
VIS, UPOR, PENJANJE	učenici	322	4,02	1,284
	učenice	288	3,86	1,395

Tablica 8. Rezultat *t*-testa (stavovi učenika i učenika OŠ Šijana i OŠ Poreč prema nastavnim cjelinama)

NASTAVNE CJELINE		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
TRČANJE	Equal variances assumed	18,842	,000	-2,334	608	,020
	Equal variances not assumed			-2,233	417,706	,026
SKOKOVI	Equal variances assumed	9,236	,002	,012	608	,990
	Equal variances not assumed			,012	427,375	,991
BACANJA	Equal variances assumed	11,065	,001	-3,072	608	,002
	Equal variances not assumed			-2,959	427,642	,003
RAVNOTEŽNI POLOŽAJI	Equal variances assumed	17,202	,000	-3,509	608	,000
	Equal variances not assumed			-3,378	426,316	,001
BORILAČKE VJEŽBE	Equal variances assumed	17,051	,000	-2,219	320	,027
	Equal variances not assumed			-2,140	234,451	,033
PLESNE STRUKTURE	Equal variances assumed	2,211	,138	-,651	608	,515
	Equal variances not assumed			-,645	469,448	,519
IGRE	Equal variances assumed	1,098	,295	-1,339	608	,181
	Equal variances not assumed			-1,328	470,432	,185
PRESKOCI	Equal variances assumed	2,062	,152	-,824	608	,411
	Equal variances not assumed			-,811	458,848	,418
VIS, UPOR, PENJANJE	Equal variances assumed	9,007	,003	-1,299	608	,194
	Equal variances not assumed			-1,272	450,803	,204

Anketom dobiveni rezultati pokazuju da ne postoje statistički značajne razlike na razini značajnosti od 0,05 između stavova učenika i učenica Osnovne škole Šijana i između stavova učenika i učenica Osnovne škole Poreč kod nastavnih cjelina skokovi ($t = 0,012$; $df = 427,375$; $p = 0,991$), 'plesne strukture ($t = -0,645$; $df = 469, 448$; $p = 0,519$), igre ($t = 1,328$; $df = 470, 432$; $p = 0,185$), preskoci ($t = -0,811$; $df = 458, 848$; $p = 0,418$) i nastavne cjeline vis, upor, penjanje ($t = 1,272$; $df = 450, 803$; $p = 0,204$), dok kod ostalih nastavnih cjelina postoje statistički značajne razlike na razini 0,05 (Tablica 8).

4. ZAKLJUČAK

Anketni upitnik proveden je na uzorku od 610 učenika i učenika od petog do osmog razreda Osnovne škole Šijana u Puli ($n = 230$) i Osnovne škole Poreč u Poreču ($n = 380$), u cilju utvrđivanja stavova, a samim time i interesa prema nastavi i nastavnim cjelinama tjelesne i zdravstvene kulture.

Dobiveni podaci pokazuju kako, i učenici i učenice imaju pozitivan stav prema nastavi tjelesne i zdravstvene kulture u osnovnoj školi (59,5% ima izrazito pozitivan stav prema nastavi TZK), te kako na razini značajnosti od 0,05 ne postoje statistički značajne razlike između stavova učenica i stavova učenika.

Za očekivati je bilo da najviše učenika preferira nastavnu cjelinu preskoci (64%), igre (59,9%) i vis, upor, penjanje (52,5%), dok najviše učenica preferira nastavnu cjelinu plesne strukture (66,3%), ravnotežni položaj (50,7%), pa tek onda igre (47,6%), ukupno gledajući najveći postotak (54,6%) učenika i učenica obožava nastavnu cjelinu igre, a najmanji postotak (30,2%) obožava nastavnu cjelinu trčanje.

Kako bi se učenice i učenike u osnovnoj školi potaknulo na iskorištavanje maksimuma nastave tjelesne i zdravstvene kulture, trebalo bi istima ponuditi one nastavne sadržaje koji su u skladu s materijalnim mogućnostima i koji prate njihove želje i interese. Za očekivati je kako će upravo te nastavne cjeline postići i najbolje rezultate u smislu ostvarivanja ciljeva i zadataka nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

5. LITERATURA

1. Andrilović, V. (1988.) Metode i tehnike istraživanja u psihologiji odgoja i obrazovanja, Zagreb: Školska knjiga.
2. Findak V., Metikoš D., Mraković M., Neljak B. i Prot F. (1997.) Procjene vrijednosti sadržaja tjelesne i zdravstvene kulture u osnovnoj školi, Zagreb: Kineziologija, 29, (str. 61- 69).
3. Findak, V. (1999.) Metodika tjelesne i zdravstvene kulture, Zagreb: Školska knjiga.
4. Haralambos, M. i Holborn, M. (2002.) Sociologija - teme i perspektive, Zagreb: Golden marketing.
5. Jagić, M., Sporiš, G., Ujević, B., Vujnović, I. (2005.). Razlike u stavu učenica i učenika 5. i 6. razreda osnovne škole prema tjelesnom vježbanju, U: V. Findak (ur.). Zbornik radova 14. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske, Rovinj, 2005. (str. 299-301). Hrvatski kineziološki savez.
6. Prišlin, R. (1991.) Kada se i kako naše ponašanje slaže s našim stavovima ?, U: Kolesarić, V., Krizmanić, M. i Petz, B. (ur.): Uvod u psihologiju, Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.
7. Rastovski, D., Kraljevi, Z., Filipović, V. (2002.) Interes studenata Pedagoškog fakulteta u Osijeku za nastavu TZK, U: V. Findak (ur.). Zbornik radova 11. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske, Rovinj, 2002. (str. 371-373). Hrvatski kineziološki savez.
8. Redžić, A. (1992.) Mišljenja studenata o nastavi tjelesne i zdravstvene kulture, Zagreb: Kineziologija, 24, (str. 56-58).